

Звіт про громадське обговорення проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії наркополітики на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2023 – 2025 роки»

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:

Міністерство охорони здоров'я України.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення:

на обговорення виносився проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії наркополітики на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2023 – 2025 роки» (далі – Проєкт розпорядження), необхідність прийняття якого є одним із зобов'язань щодо інтеграції України у світову та європейську спільноту.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

громадське обговорення проводилося у формі електронних, письмових консультацій.

Проєкт наказу опубліковано 31 липня 2023 року на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров'я України у мережі Інтернет (<https://moz.gov.ua>).

Зауваження та пропозиції приймалися протягом 30 днів з дати публікації проєкту наказу у письмовому або електронному вигляді за адресою: вул. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, e-mail: moz@moz.gov.ua, a.m.shemet@moz.gov.ua.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства охорони здоров'я України за результатами обговорення:

№ з/п	Інформація про організації, що взяли участь в обговоренні, суть пропозиції	Результати розгляду пропозицій
Благодійна організація «100 відсотків життя».		
1)	Всюди по тексті Стратегії замінити термін «осіб» на значно більш толерантний «людей».	Відхилено. Термін «особа» широко застосовується в законодавстві України, так, відповідно до Цивільного кодексу України учасниками

		цивільних відносин є фізичні та юридичні особи. Особа - суб'єкт права у інших галузях права, що використовується для позначення (громадянина, особи без громадянства) як учасника правовідносин.
2)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. В Україні продовжується репресивна практика криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням наркотиків. (далі представлено детальний аналіз адміністративних та кримінальних правопорушень, які пов'язані з вживанням та обігом наркотичних речовин – їх запропоновано додати в проєкт Розпорядження).	Відхилено. Відсутні переконливі докази щодо віднесення національної наркополітики до репресивної. Використання великої кількості статистичних даних щодо порушення законодавства у сфері обігу та вживання наркотичних речовин, призведе до значного обтяження проєкту Стратегії.
3)	Додати до вступу та обґрунтування наступне: «в Україні продовжується репресивна практика криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням наркотиків».	Відхилено. Наразі відсутні об'єктивні докази, що наркополітика в Україні є каральною. Зазначене твердження є оціночним.
4)	Мета стратегії. Перший абзац останнє речення. Виключити фрагмент: «...для осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів від кримінально-караних до	Відхилено. Відсутнє обґрунтування з посиланням на

	адміністративно-виправних, медичних, психосоціальних та профілактичних».	нормативно-правові акти.
5)	Мета стратегії. Викласти речення в такому формулюванні: «на надання медичних, психосоціальних, та профілактичних послуг <u>та інших необхідних послуг та підтримки</u> ».	Відхилено. Не зрозуміло, що мається на увазі під іншими послугами. Окрім того, проєкт Стратегії регулює надання не всіх послуг, які, зокрема, координуються іншими заінтересованими сторонами.
6)	Стратегічні пріоритети викласти в такій редакції: Стратегія базується на таких стратегічних пріоритетах: удосконалення заходів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів, корупції пов'язаної з цим; <u>перегляд засад криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням наркотиків,</u>	Потребує подальшого обговорення.
7)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Врахувати наступне: необхідна зміна чинного кримінального законодавства та законодавства про адміністративні правопорушення для їх гуманізації, виключення неефективних покарань та адміністративних стягнень, розширення практики застосування реабілітаційних програм та підтримки замість призначення покарання.	Відхилено. Не обгруновано доцільності перегляду чинного законодавства. Крім того, при оцінці чинного законодавства необхідним є врахування змін відповідно до Закону України "Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення видів кримінальних

		покарань" від 23 серпня 2023 року № 3342-IX.
8)	Додати завдання: «Декриміналізація зберігання наркотичних засобів без мети збуту».	Потребує обговорення на групі.
9)	Рекомендація – змінити підходи визначення розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що перебувають у незаконному обігу, а також перегляд показників невеликих, великих та особливо великих розмірів.	Потребує подальшого обговорення.
10)	Видалити фрагмент: «Підрив економічних засад функціонування наркобізнесу».	Відхилено.
11)	Один з стратегічних пріоритетів викласти у такій редакції: «Забезпечення дотримання права на профілактику та підтримку для людей, які вживають наркотики».	Враховано. Відредаговано формулювання.
12)	Замінити загалом по тексту Стратегії «установах виконання покарань та слідчих ізоляторах кримінально виконавчої служби України (далі – ДКВС) на <u>в місцях примусового тримання</u> .	Відхилено. Термін місця примусового тримання відсутній у законодавстві.
13)	В стратегічних пріоритетах прибрати фрагмент «...України шляхом розробки, узгодження і внесення змін...» Та викласти в наступній редакції: «Вдосконалення нормативно-правових актів, необхідних для ефективного виконання завдань, визначених Стратегією».	Враховано.
14)	Розширити перелік суб'єктів на яких поширюється активності та завдання – додати «...осіб, що вживають наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори».	Враховано.
15)	Додати по тексту всієї Стратегії: забезпечити доступність не лише наркотичних лікарських засобів, а й <u>психотропних речовин</u> для осіб, які цього потребують.	Враховано.
16)	Розроблення Порядку використання наркотичних засобів та психотропних речовин, включених до таблиці I, у наукових та навчальних цілях.	Враховано.

17)	Стратегічну ціль 3 викласти в наступній редакції: «Надання своєчасних та якісних послуг із діагностики, профілактики, медичної та психосоціальної допомоги, соціальних послуг людям, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори, а також доступності комплексних програм зменшення шкоди».	Враховано.
18)	Оперативну ціль 1 викласти в такій редакції: «Організувати надання послуг із діагностики, медичної та психосоціальної допомоги, соціальних послуг, реабілітації та ресоціалізації людям, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори, та забезпечення доступу до програм зменшення шкоди.	Враховано.
19)	Завдання щодо зміни стандартів медичної допомоги викласти в наступній редакції: «внесення змін до існуючих стандартів медичної та психосоціальної допомоги, соціальних послуг для людей, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори;	Враховано частково. Стандарти медичної допомоги розробляються для тих осіб, які мають залежність, а не для всіх, хто вживає психоактивні речовини.
20)	Додати завдання: «Створення під контролем держави кімнат для немедичного вживання наркотичних засобів або психотропних речовин особами, які вживають наркотики».	Потребує обговорення на групі.
21)	Стратегічна ціль 4. В кінці речення додати «гуманізація каральної політики».	Відхилено.
22)	Прибрати оперативну ціль 4. Зміцнення кадрового потенціалу правоохоронних органів.	Враховано. Посилення кадрової спроможності є наскрізним інструментом для всіх суб'єктів реалізації наркополітики.
23)	Оперативна ціль 5. Гуманізація каральної політики держави. Завдання викласти в наступній редакції: «Розробка проекту закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, інших законодавчих актів щодо декриміналізації	Потребує подальшого обговорення .

	зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів без мети збуту.	
24)	Оперативна ціль 5. Гуманізація каральної політики держави. Завдання викласти в наступній редакції: «Розробка та внесення змін до нормативно-правових актів, які визначають розміри наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що перебувають у незаконному обігу, а також перегляд показників невеликих, великих та особливо великих розмірів відповідно до кращих міжнародних практик і підходів».	Потребує подальшого обговорення .
Міжнародний благодійний фонд «Альянс громадського здоров'я»		
1)	Всюди по тексту замінити термін «осіб» на більш толерантний «людей».	Відхилено.
2)	В преамбулі, перше речення другого абзацу викласти в такому формулюванні: В Україні продовжується репресивна практика криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням наркотиків. Крім того, традиційна репресивна політика щодо (продовження).	Відхилено. Наразі відсутні об'єктивні докази, що наркополітика в Україні є каральною.
3)	Мету викласти в такій редакції: «для досягнення зазначеної мети необхідною є зміна репресивної політики криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням наркотиків, розширення доступу до реабілітаційних та профілактичних програм».	Відхилено. Наразі відсутні об'єктивні докази, що наркополітика в Україні є каральною.
4)	Мета і строки реалізації Стратегії. Перший абзац останнє речення викласти в наступній редакції: «Для досягнення зазначеної мети необхідним є переорієнтація заходів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів для людей з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів від кримінально-караних до адміністративно-запобіжних, медичних, психосоціальних, профілактичних та інших необхідних послуг підтримки.	Відхилено Кодекс України про адміністративні правопорушення не містить переліку адміністративно-запобіжних заходів.
5)	Додати наступне формулювання до Стратегічних пріоритетів:	Потребує подальшого обговорення .

	«Перегляд засад криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням та незаконним зберіганням наркотиків, зміна чинного кримінального законодавства та законодавство про адміністративні правопорушення для їх гуманізації, виключення неефективних кримінальних покарань та адміністративних стягнень, розширення практики застосування реабілітаційних програм та підтримки замість призначення покарання; декриміналізація зберігання наркотичних засобів для особистого вживання без мети збуту».	
6)	Стратегічний пріоритет щодо підвищення ефективності боротьби зі злочинами у сфері обігу наркотичних засобів розширити наступним формулюванням: «Забезпечення дотримання права на профілактику та підтримку для таких людей; у тому числі тих, які перебувають в місцях примусового тримання а також на обліку в органах пробації».	Враховано.
7)	Стратегічний пріоритет щодо підвищення ефективності боротьби зі злочинами у сфері обігу наркотичних засобів розширити наступним формулюванням: «Вдосконалення нормативно-правових актів України шляхом розробки, узгодження і внесення змін, необхідних для ефективного виконання завдань, визначених Стратегією».	Відхилено. Надано надто загальне формулювання.
8)	Додати новий суб'єкт формування і реалізації державної політики щодо наркотиків: Державне бюро розслідувань з відповідними повноваженнями.	Враховано.
9)	Стратегічна ціль 2. Викласти в наступній редакції: «Забезпечити дотримання прав та свобод громадян на якісне та своєчасне знеболення, замісну підтримувальну терапію, отримання за призначенням лікаря наркотичних лікарських засобів, внесених до Державного реєстру лікарських засобів України, у тому числі тих, що використовуються для наукових цілей».	Враховано
10)	Стратегічна ціль 2. Оперативна ціль 1. Завдання викласти в наступній редакції:	Враховано.

	«...удосконалення Порядку ввезення в Україну наркотичних лікарських засобів з метою забезпечення продовження лікування, розпочатого поза межами України, затвердженого МОЗ України».	
11)	Замінити загалом по тексту Стратегії «установах виконання покарань та слідчих ізоляторах кримінально виконавчої служби України (далі – ДКВС) на «місцях примусового тривання».	Відхилено.
12)	Стратегічна ціль 4. В кінці речення додати « <u>гуманізація каральної політики</u> ».	Відхилено. Наразі відсутні об'єктивні докази, що наркополітика в Україні є каральною.
13)	Стратегічна ціль 3. Оперативна ціль 1. Завдання викласти в наступній редакції: «Внесення змін до існуючих стандартів медичної та психосоціальної допомоги та <u>соціальних</u> послуг особам з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів».	Враховано.
14)	Стратегічна ціль 3. Оперативна ціль 1. Розширити завдання наступним формулюванням: «Створення під контролем держави кімнат для немедичного вживання наркотичних засобів або психотропних речовин особами, які вживають наркотики».	Потребує обговорення на групі.
15)	Оперативна ціль 2. Викласти в такій редакції. «Удосконалити систему організації та надання медичної допомоги через <u>декриміналізацію</u> , протидію стигмі і дискримінації, та впровадження альтернативи покаранню».	Відхилено. Декриміналізація не відноситься до покращення якості медичної допомоги.
16)	Оперативна ціль 2. Завдання викласти в такій редакції: «Зниження рівня криміналізації людей з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів шляхом перегляду Таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу, затверджених	Потребує подальшого обговорення .

	МОЗ України, у напрямку кількісного збільшення відповідних порогових розмірів».	
17)	Викласти завдання в наступній редакції: «Розширення доступу до лікування осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів та інших коморбідних станів шляхом оптимізації маршруту пацієнта, децентралізації послуг та розширення мережі їх надавачів, а також шляхом запровадження мобільних пунктів надання послуг».	Враховано. Викладено в іншій редакції.
18)	Стратегічна ціль 4. Перший абзац розширити формулюванням: «Перегляд засад криміналізації поведінки, пов'язаної зі споживанням наркотиків, зміна чинного кримінального законодавства та законодавство про адміністративні правопорушення для їх гуманізації, виключення неефективних покарань та адміністративних стягнень, розширення практики застосування реабілітаційних програм та підтримки замість призначення покарання. Декриміналізація зберігання наркотичних засобів без мети збуту для особистого вживання через зміну підходів до визначення невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що перебувають у незаконному обігу».	Відхилено. Стратегічна ціль 4 стосується протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, а також зменшення пропозицій таких засобів і речовин, які знаходяться у незаконному обігу, та своєчасне їх вилучення. Пропозиція не стосується цього розділу.
19)	В таблиці індикаторів. Стратегічна ціль 3. Викласти в наступній редакції: «Охоплення осіб, які вживають наркотики ін'єкційно, комплексними послугами з профілактики ВІЛ, від оціночного числа, відсотки».	Враховано.
20)	Таблиця індикаторів. Стратегічна ціль 4. Додати індикатори судових вироків за ст. 307, 309, 320 КК України, що презентує криміналізацію наркоспоживачів. Індикатори викласти в наступній редакції: «Кількість осіб, засуджених за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети	Потребує подальшого обговорення .

	збуту (ст. 309 КК України) судові рішення щодо яких набрали законної сили» «Кількість осіб, засуджених за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України), судові рішення щодо яких набрали законної сили». «Кількість осіб, засуджених за порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 320 КК України), судові рішення щодо яких набрали законної сили».	
PERFAR (Надзвичайна ініціатива Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД)		
1)	Загальна рекомендація. Виявлена прогалина між Європейською наркотичною стратегією 2021-2025 року (ЄНС), Європейським планом дій щодо наркотиків 2021-2025 (ЄПДН), та драфтом Української наркополітики (УН), не зважаючи на заявлену мету щодо узгодження з нормами та стандартами ЄС.	Відхилено. Відсутні чіткі коментарі та зауваження, що саме відсутнє в проєкті Стратегії.
2)	Загальна рекомендація. Європейській наркотична стратегія містить три основні загальні розділи, що містять 31 стратегію, та 3 перехресні теми, які включають 13 стратегій. У драфті Української наркополітики існує 4 стратегічні цілі, що об'єднують 9 операційних цілей у драфті Таким чином представлено 9 операційних цілей в порівнянні з 44 стратегіями в ЄНС. Отже, обсяг, що охоплюється в проєкті Стратегії, є набагато меншим порівняно з обсягом, включеним в ЄНС.	Відхилено. Кількісний підрахунок не дає розуміння, що відсутнє в національному драфті Стратегії. Національна Стратегія базується на ключових напрямках визначених політикою щодо наркотиків ЄС.
3)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію.	Потребує подальшого обговорення .

	Лише одна операційна стратегія спрямована на зменшення постачання наркотиків. Загальне враження полягає в тому, що проєкт УН стосується того, як працювати з населенням, щоб зменшити вплив наркотиків, а не як боротися з організованою наркозлочинністю, корупцією, виробництвом та торгівлею незаконними речовинами, які є значущими чинниками проблем, пов'язаних з наркотиками.	
4)	Додати всі ті стратегії, які представлені в Європейській стратегії наркополітики, але відсутні в проєкті Стратегії України. (всі запропоновані стратегії стосуються роботи правоохоронних органів).	Потребує подальшого обговорення .
5)	Додати положення: «Запобігати вживанню наркотиків та підвищувати обізнаність про негативний вплив наркотиків».	Відхилено. Це завдання вже визначено в проєкті Стратегії.
6)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Надавати, впроваджувати та, за потреби, збільшувати доступність доказових екологічних та універсальних втручань та стратегій, зорієнтованих на конкретні групи та середовища, з метою підвищення стійкості, зміцнення життєвих навичок та вибір здорового життя.	Відхилено. Використання доказових даних є наскрізним інструментом та завданням для всіх інтервенцій.
7)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Надавати, впроваджувати та, за потреби, збільшувати доступність доказових цільових профілактичних втручань для молоді та інших вразливих груп.	Відхилено. Використання доказових даних є наскрізним інструментом та завданням для всіх інтервенцій.
8)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Надавати, впроваджувати та, за потреби, збільшувати доступність доказових заходів раннього втручання (реагування).	Відхилено. Використання доказових даних є наскрізним інструментом та завданням для всіх інтервенцій.
9)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію.	Відхилено. Використання доказових даних є наскрізним

	Поширювати останні наукові докази з профілактики серед приймаючих рішення та фахівців, а також надавати їм навчання.	інструментом та завданням для всіх інтервенцій.
10)	Додати завдання: «Просування роботи осіб зі схожим досвідом».	Відхилено. В проєкті Стратегії є окреме завдання щодо розбудови заходів з ресоціалізації в місцевих громадах, включаючи програми відновлення на базі спільнот за принципом «рівний-рівному», груп взаємодопомоги тощо.
11)	Додати завдання: «Боротьба з соціальною стигмою».	Відхилено. Вже представлено в проєкті Стратегії.
12)	Додати завдання: «Боротьба з водінням у стані наркотичного сп'яніння».	Враховано.
13)	Додати завдання: «Активно впроваджувати методики лікування та догляду, спрямовані на специфічні потреби жінок».	Враховано.
14)	Додати завдання: «Впроваджувати моделі догляду, які відповідають групам з особливими потребами в догляді».	Відхилено. Вже представлено в чинному проєкті Стратегії.
15)	Додати завдання: «Зменшити поширеність та частоту інфекційних захворювань, які пов'язані з вживанням наркотиків, та інших негативних наслідків для здоров'я та соціальних наслідків».	Відхилено. Наведено результат, а не завдання.
16)	Додати завдання: «Профілактика передозування та зниження ризику летальних випадків від зловживання наркотиків».	Враховано.
17)	Додати завдання: «Сприяння участі громадянського суспільства та забезпечення сталого фінансування».	Відхилено. Стале фінансування це наскрізний інструмент

		визначений в проєкті Стратегії.
18)	Додати завдання: «Надавати альтернативи примусовим санкціям».	Враховано.
19)	Додати завдання: «Надавати послуги, які допомагають запобігти передозуванню наркотиками»	Враховано.
20)	Додати завдання: «Послуги, які допомагають людям продовжити лікування після їх звільнення з в'язниці або іншої установи».	Враховано.
21)	Додати завдання: «Забезпечити моніторинг та звітність ЗПТ за допомогою МІС СЗХ, що належить уряду України».	Відхилено. До проєкту Стратегії не може бути внесено конкретну медичну інформаційну систему.
22)	Додати завдання: «Забезпечити рівність та безперервність надання медичної допомоги у в'язницях та служба пробації».	Відхилено. Вже представлено в чинній Стратегії: оперативна ціль 3.
23)	Додати завдання: «Впроваджувати доказові заходи у в'язничних установах для запобігання та зменшення вживання наркотиків та їхніх негативних наслідків для здоров'я, включаючи заходи для запобігання ризику смерті від наркотиків та передачі вірусів при прямому контакті з кров'ю або біологічними рідинами, що містять кров».	Відхилено. Використання доказових підходів це не завдання а наскрізний інструмент.
24)	Додати завдання: «Забезпечити моніторинг ситуації з наркотиками та алкоголем в Україні за допомогою міжнародних індикаторів, забезпечення прозорості даних та прийняття рішень на основі даних».	Відхилено. Вже представлено у чинній Стратегії, оперативна ціль 4.
25)	Додати завдання: «Поширювати останні наукові докази з профілактики серед приймаючих рішення та фахівців, а також надавати їм навчання».	Відхилено. Використання доказових підходів це не завдання а наскрізний інструмент.

26)	Додати як завдання або стратегічний пріоритет: «Забезпечити лідерство та сталість уряду України у розширенні та покритті ЗПТ, включаючи впровадження ефективних моделей постачання ЗПТ, зокрема мобільних служб ЗПТ».	Відхилено. Такі формулювання не прийнятні для Стратегії.
27)	Додати завдання: «Забезпечити добровільний доступ до служб лікування та догляду, які співпрацюють у тісній координації з іншими службами здоров'я та соціальної підтримки».	Відхилено. Все лікування, окрім випадків визначених Законом України «Про психіатричну допомогу» є добровільним.
28)	Додати завдання: «Зменшення поширеності та частоти інфекційних захворювань, які пов'язані з вживанням наркотиків, та інших негативних наслідків для здоров'я та соціальних наслідків».	Відхилено. Сформовано як результат, а не захід. Відсутні чіткі пропозиції.
29)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Уніфікувати всі операційні документи та Стратегії до спільних актуалізованих цілей ЗПТ. Лідерство уряду України та стійкість у розширенні ЗПТ та слід представити в УН. Проект операційного плану на 2023-2025 роки щодо впровадження УН включає числові індикатори пацієнтів/клієнтів (С. 14, пункт 4). Ці цілі повинні бути узгоджені з операційним планом на 2024-2026 роки щодо впровадження Державної стратегії профілактики ВІЛ/СНІДу, ТБ та ВГ до 2030 року (С. 29, пункт 18).	Враховано.
30)	Включити в проєкт Стратегії мобільні амбулаторії. Використання фургонів для ЗПТ не відображено в стратегії; однак це пропонується в операційному плані на сторінці 14. Запропонований масштаб є недостатнім, з 3-ма мобільними фургонами у 2023 році, 4-ма у 2024 році та 5-ма у 2025 році. Пропонується орієнтуватися на принаймні 1-2-а фуртони на регіон протягом 3-річного періоду, а саме 18 мобільних фургонів у 2023 році та 30 фургонів у 2025 році.	Враховано частково. Кількість мобільних амбулаторій потребує обговорення.
31)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію.	Відхилено. Порядок визначення придатності до військової служби

	Декриміналізація ЗПТ серед військовослужбовців, а також план забезпечення доступу до ЗПТ серед осіб, які служать у Збройних силах, наразі не включені та повинні бути внесені до стратегії. Міністерство оборони слід включити до списку державних органів, відповідальних за формування та впровадження цієї наркополітики.	визначається окремим нормативно-правовим актом.
Спільні пропозиції: 1) громадської організації «Західноукраїнський ресурсний центр «Всеукраїнське об'єднання людей з наркозалежністю «Твій дім». 2) благодійної організації «Південний Ресурсний Центр Всеукраїнського об'єднання людей з наркозалежністю («Волна-Південь»). 3) благодійної організації «Всеукраїнське об'єднання людей з наркозалежністю (ВОЛНА)». 4) східного Ресурсного Центру Всеукраїнського Об'єднання Людей з Наркозалежністю «Меридіан».		
1)	Сторінка 4, блок «Основними принципами стратегії є» – додати абзац: «Толерантність – забезпечення заходів для подолання або зниження стигми і дискримінації до людей, що мають досвід вживання наркотиків, або мають захворювання».	Враховано.
2)	У преамбулі проекту Стратегії додати наступний фрагмент: «Стратегія відповідає Конституції України з дотриманням прав, свобод та захисту честі і гідності громадян України, розвиток та гарантії щодо надання якісної медичної допомоги».	Відхилено. Норми Конституції є нормами прямої дії і мають перевагу над іншими нормативно-правовими актами.
3)	Преамбула проекту Стратегії. Додати наступний фрагмент: «Дана Стратегія, методи, запроваджені в ній, цілі, як і план її реалізації, ілюміновані з діючою державною Стратегією до 2030 року з подолання туберкульозу, ВІЛ-інфекції та СНІДу, в якій зазначено як мінімум для подолання соціально небезпечних хвороб, залучення до програм зменшення шкоди, замісної підтримувальної терапії, 40 % від оціночної кількості людей, які вживають наркотики, до програм лікування і замісної підтримувальної терапії».	Відхилено. Недоцільно виходячи з предмету проекту Стратегії.

4)	Сторінка 3. Додати до речення наступне: «А також забезпечити доступ до необхідних послуг людей, що вживають наркотики, у тому числі ті, які не мають визначеного діагнозу F11 - F19».	Відхилено. Посилання на коди МКХ недоцільне в проєкті Стратегії.
	Другий абзац сторінки 3 – додати останнє речення: «З фокусом дотримання прав і свобод з ціллю уникнення всіх форм дискримінації та стигми».	Враховано.
5)	Сторінка 4, абзац 5 – додати речення (після пробації): «Шляхом організації і побудови програм, послуг, лікування, які гарантовані державою (як МОЗ України, так і системою ДКВС України)».	Відхилено. Проєкт Стратегії не визначає гарантовані пакети послуг.
6)	До абзацу «Вдосконалення нормативних актів України шляхом розробки, узгодження і внесення змін, необхідних для ефективного виконання завдань, визначених стратегією», додати фразу «та зменшення дискримінації».	Враховано.
7)	Сторінка 3. «Мета і строки реалізації Стратегії» – метою Стратегії є зменшення попиту на наркотичні засоби – додати до абзацу речення: «Дана Стратегія повинна бути ілюмінована з діючими стратегіями України, зокрема з подолання туберкульозу, ВІЛ-інфекції, СНІДу, і Конституції України».	Відхилено. Недоцільно виходячи з предмету проєкту Стратегії.
8)	Сторінка 5 – до абзацу «Інноваційність» додати: «Дослідження і пілотування новітніх підходів щодо розвитку програм профілактики, лікування та попередження втягнення людей до зловживання».	Враховано.
9)	Сторінка 7, абзац 4 – додати після слів «ресоціалізація, супровід програм замісної підтримувальної терапії, зменшення шкоди» наступну фразу: «та інших видів допомоги для людей, які цього потребують».	Відхилено. Надання різних видів допомоги регулюється іншими відомчими нормативно-правовими актами.
10)	Сторінка 5. «Функції та повноваження суб'єктів формування та реалізації наркополітики»: зауважити та додати у перелік суб'єктів Міністерство юстиції України (в поточній редакції відсутнє, але від Міністерства юстиції України залежать візія, консультативна допомога та участь у реалізації Стратегії України).	Враховано.

11)	Вилучити назву «реабілітаційні центри» з проєкту Стратегії, або розширити перелік, тобто додати фразу «заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, юридичні особи та фізичні особи-підприємці, включені до розділу «надавачі соціальних послуг», або організації, які надають аналогічні/дотичні послуги до програм зменшення шкоди, захисту прав».	Відхилено. Організаціями, які надають аналогічні/дотичні послуги до програм зменшення шкоди, захисту прав у чинній редакції Стратегії є громадські організації. У сфері надання медичної та психосоціальної допомоги, реабілітації та ресоціалізації, а також зменшення шкоди – не визначено коло суб'єктів.
12)	Додати завдання: «Сприяти розробці можливостей законодавчих ініціатив, супроводу та запровадженню новітніх підходів найкращих європейських практик щодо існування кімнат зменшення шкоди, з можливістю зменшення вживання та попередження смертності від передозувань».	Потребує подальшого обговорення .
13)	Сторінка 7-8, (продовження останнього абзацу на 7 сторінці): «... надання своєчасних та якісних послуг з діагностики, профілактики, медичної та психосоціальної допомоги, соціальних послуг особам з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також доступності комплексних програм зменшення шкоди», – додати фразу: « <u>а також людей, що мають досвід рекреаційного (епізодичного) вживання наркотичних речовин</u> ».	Враховано частково. Всюди по тексту розширено коло осіб, на яких поширюється дія Стратегії.
14)	Сторінка 9. Блок «Завдання» – другий абзац вилучити або замінити фразою «Розвиток та використання програм скринінгу, заснованих на методології «ASSIST» (індекс тяжкості хвороби)».	Відхилено. Які конкретно інструменти використовуються визначають Стандарти, це не

		предмет Стратегії. Окрім того, тяжкість залежності визначає інший інструмент.
15)	Сторінка 10, Абзац «Впровадити систему переадресації осіб, які вживають/зловживають психоактивними речовинами, до програм зменшення шкоди та лікування».	Враховано.
16)	Сторінка 11. Абзац 2 – замінити слово «запровадження» – на «підтримка та удосконалення систем контролю за дотриманням протоколів лікування».	Відхилено. Поняття «запровадження» є більш ширшим і включає «підтримку» і «удосконалення».
17)	Сторінка 11, абзац 4 викласти в наступній редакції: «Удосконалення Порядку ввезення в Україну наркотичних лікарських засобів з метою забезпечення продовження лікування, розпочатого поза межами України, затвердженого МОЗ, у тому числі препаратів, що застосовуються в аналогічних програмах в країнах ЄС».	Відхилено. Порядок ввезення лікарських засобів регулюється Законом України “Про лікарські засоби”. Не зазначено в якій частині необхідним є удосконалення процедур ввезення.
18)	Сторінка 11 – додати до абзацу 7, після слів підтримки, наступну фразу: «... та контролю виробників лікарських засобів».	Відхилено. В країні існує законодавство, яке регулює зазначені питання.
19)	Сторінка 12, стратегічна ціль номер 3 – прибрати слово «діагностики».	Відхилено. Необґрунтована рекомендація, яка призведе до того, що питання забезпечення доступу до діагностики не не буде відображене.
20)	Сторінка 11. Прибрати, як такий, що не відповідає сутності Стратегії та стратегічній цілі номер 2, абзац 9: « <u>Сприяння вітчизняному виробнику та використанню в умовах стаціонарного та</u>	Відхилено. Відсутнє обґрунтування. Зазначена

	<u>амбулаторного використання пероральних (таблетованих) форм опіоїдних анальгетиків пролонгованої дії».</u>	активність відповідає стратегічним цілям держави.
21)	Сторінка 12. Оперативна ціль номер 1 – змінити, включивши «людей без наявності діагнозу поведінкові та психіатричні розлади внаслідок зловживання» фактично криміналізованими, які будуть відповідати згідно з кримінальним законодавством.	Відхилено. Особи, які не мають розладів не можуть отримувати реабілітацію чи лікування оскільки не мають хвороби.
22)	Сторінка 12, блок «Завдання» – прибрати абзац 2: «Вдосконалення національних процедур виявлення та підтвердження ознак наркотичного сп'яніння, діагностики стану наркотичного сп'яніння»).	Відхилено. Відсутні обґрунтування щодо видалення зазначеного абзацу Зазначений пункт регулює важливу активність рекомендовану усіма міжнародними рекомендаціями.
23)	Сторінка 12. Видалити завдання: «Вдосконалення національних процедур та стандартів виявлення, підтвердження ознак наркотичного сп'яніння, діагностики стану наркотичного сп'яніння».	Відхилено. В цьому пункті йдеться не про каральну наркополітику, а про виявлення незаконного вживання задля надання якісної медичної допомоги.
24)	Сторінка 14. Блок «Завдання» – додати перший абзац та визначити його в наступній редакції: «Запровадити зміну нормативно-правових актів, таблиць та забезпечити періодичний перегляд таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу, затверджених Міністерством охорони здоров'я України».	Враховано частково. Перше завдання оперативної цілі 2 передбачає перегляд таблиць.
25)	Блок «Завдання», абзац 2 – додати після фрази «нормативно-правових актів» наступну фразу: «та законів».	Відхилено. Закон є нормативно-правовим актом.

26)	В таблиці індикаторів. Додати чіткі індикатори змін до нормативно-правових актів і Законів: «до 2025 року – змінити таблиці невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу, затверджені Міністерством охорони здоров'я України».	Потребує подальшого обговорення .
27)	В таблиці індикаторів. Додати чіткі індикатори змін до нормативно-правових актів і Законів: «До 2025 року розробити прийняти та запровадити стандарт реабілітаційних послуг».	Враховано.
28)	В таблиці індикаторів. Додати чіткі індикатори змін до нормативно-правових актів і Законів: «до 2030 року – розробити і запровадити систему електронного контролю за соціально небезпечними хворобами та фіксації послуг з використанням наркотичних і психотропних речовин».	Відхилено. Не зрозуміла пропозиція, відсутня аргументація. Окрім того, в країні вже впроваджено електронний рецепт на наркотичні лікарські засоби та впроваджуються медичні інформаційні системи.
29)	В таблиці індикаторів. Додати чіткі індикатори змін до нормативно-правових актів і Законів: «до 2025 року – запровадити законодавчий супровід доступу до наркотичних і психотропних речовин людей, що постраждали від війни, або військовослужбовців та інших верств населення, які потребують знеболення».	Відхилено. Не зрозуміла пропозиція, відсутня аргументація. В Стратегії є окремий розділ присвячений питанням доступу до лікарських засобів, включаючи знеболення.
30)	Сторінка 13 – замінити абзац 6 на «Забезпечення доступу до якісних послуг з реабілітаційної допомоги шляхом визначення нормативно поняття «реабілітаційна послуга», «реабілітаційна допомога», «реабілітаційні центри», шляхом запровадження заходів стандартизації державного замовлення на такі послуги у суб'єктів будь-якої форми власності, організацій громадянського суспільства та моніторингу якості таких послуг».	Відхилено. Проект Стратегії містить завдання щодо впорядкування та стандартизації послуг з реабілітації. Визначення механізму реалізації замовлення на такі

		послуги не є предметом проекту Стратегії.
31)	Сторінка 2. Перше речення другого абзацу, після слів «Прийняття стратегії дозволить» додати фразу: «...визначити перспективи запровадження ефективної наркополітики...».	Враховано.
32)	Додати до розділу «Проблема, яка потребує розв'язання» наступне: «Правопорушення, передбачені ст. 309 КК України, мають доволі значну динаміку: в 2020 році їх було виявлено 15 874, що менше, ніж у попередніх роках (у 2019 – 18 623 та у 2017 – 20 071). Проте за даними Касаційного кримінального суду Верховного Суду (Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2021 році), судові рішення були винесені лише щодо половини таких справ: у 2020 році – стосовно 8 450 осіб, у 2021 році – 7 145 осіб. (продовження)».	Відхилено. Детальний аналіз правопорушень не відповідає структурі нормативно-правового акту.
33)	Сторінка 3. Перший абзац. Мета стратегії. Перше речення викласти в наступній редакції: «Метою Стратегії створення алгоритму впровадження передумов для зменшення попиту на наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги, забезпечення протидії їх незаконному обігу, покращення стану дотримання прав людини і соціального, медичного, психологічного та економічного добробуту населення держави через популяризацію здорового способу життя та створення для цього відповідних умов, в тому числі для дітей, підлітків та молоді, а також покращення доступності до наркотичних лікарських засобів, надання якісної медичної та психосоціальної допомоги, соціальних послуг для осіб, які цього потребують, та програм зменшення шкоди».	Відхилено. Не зрозуміла пропозиція, зокрема, «алгоритм впровадження передумов».
34)	Сторінка 3. Перший абзац. Мета стратегії. Друге речення викласти в наступній редакції: «Для досягнення зазначеної мети необхідним є переорієнтація заходів протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів для людей, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовин або їх аналоги від	Враховано.

	кримінально-караних до адміністративних, виховних, медичних, психосоціальних та профілактичних».	
35)	Сторінка 5. Функції та повноваження суб'єктів формування та реалізації наркополітики. Суб'єктами формування і реалізації наркополітики є: (...) «Міністерство освіти і науки, Мінсоцполітики, Мінмолодьспорт, Нацсоцслужба та інші центральні органи виконавчої влади – у сфері профілактики вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, надання соціальних, реабілітаційних та інших послуг людям, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовин або їх аналоги, проведення з ними виховної роботи та забезпечення іншої необхідної допомоги і підтримки».	Потребує обговорення.
36)	Сторінка 15, оперативна ціль номер 3 – викласти в такій редакції: «Подальше впровадження програм комплексного лікування, у тому числі з використанням препаратів замісної підтримувальної терапії, програм профілактики та реабілітації у слідчих ізоляторах та установах виконання покарань ДКВС».	Відхилено. Проект Стратегії включає зазначену активність викладену у іншій редакції.
37)	Оперативна ціль 2. Попередити зловживання/формування залежності в осіб, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги. Додати завдання: «Розробити та впровадити на заміну кримінальним покаранням заходи з лікування, освіти, подальшого догляду, реабілітації та соціальної реінтеграції для людей, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовин або їх аналоги, і допускають їх зберігання без мети збуту; розробити та впровадити оновлені підходи до визначення розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.	Враховано частково. У оперативній цілі 2 зазначено у вигляді двох окремих завдань з іншими формуваннями.
38)	Оперативна ціль 2. Попередити зловживання/формування залежності в осіб, які	Потребує подальшого обговорення.

	вживають наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги. Додати завдання: «Запровадити створення місць для контрольованого вживання у встановленому порядку наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів».	
39)	Оперативна ціль 4. Зміцнення кадрового потенціалу правоохоронних органів. Виключити або додати перелік всіх центральних органів влади.	Враховано.
40)	Додати завдання: «Створення системи раннього оповіщення появи в незаконному обігу на території України нових психоактивних речовин та розроблення механізму збирання інформації про такі речовини, які ще не перебувають під контролем, включаючи інформацію про їх хімічний склад, форми зловживання, канали збуту, торгові найменування та походження».	Враховано.
Регіональна Комісія з наркополітики Центральної та Східної Європи та Центральної Азії (ECECASC)		
1)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Навести результати аналізу стану реалізації попередньої Стратегії до 2020 року, схваленою розпорядженням КМУ від 28 серпня 2013 р. № 735-р.	Відхилено. Зазначена «спадкоємність та наступність» у вигляді результатів аналізу попередньої Стратегії до 2020 року не є предметом Стратегії
2)	В преамбулі Стратегії прибрати дослідження ЕСПАД, оскільки не зазначено територію, що була охоплена дослідженням.	Відхилено. В Стратегії не наводиться методологія отримання даних
3)	Прибрати з тексту Стратегії дослідження: «Так, провідні міжнародні правозахисні організації, зокрема Human Rights Watch, зазначають, що серед всього світового споживання морфіну, (продовження)..... лише 1% опіоїдних анальгетиків».	Враховано.

4)	В преамбулі Стратегії «Прийняття Стратегії» замінити на «Реалізація ефективної політики».	Враховано.
5)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Додати до стратегічних пріоритетів питання психічного здоров'я.	Відхилено. Питання психічного здоров'я висвітлено в окремій стратегії та плані дій.
6)	Додати завдання: «Переналаштування зусиль органів боротьби з наркотиками на широкомасштабну боротьбу з торгівлею наркотиками, спрямованою на систематичне фінансове збагачення, а не з простими наркозалежними шляхом ініціювання комплексного законопроекту, спрямованого на встановлення принципу пропорційності в сфері наркополітики.	Відхилено. Не зрозуміло форму, зміст такого законопроекту.
7)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Зміна фокусу правоохоронної діяльності на боротьбу з оптовою торгівлею в цілях систематичного збагачення. При цьому решта напрямків роботи забезпечується соціальними, медичними установами, сервісами та громадським організаціями	Відхилено. Пропозиції вже представлено в чинному проєкті Стратегії.
8)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Недоречно вносити до тексту Стратегії оперативні цілі, які у свої сукупності являють собою окремі пункти плану її виконання. (Далі відповідно до пропозиції' надається визначення поняття «Стратегія»).	Відхилено. Держава має власні нормативно-правові акти, які визначають поняття «Стратегія».
9)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Не доречним обговорення одночасно тексту Стратегії та тексту Операційного плану.	Відхилено. Визначення послідовності дій щодо формування Стратегії та Операційного плану не відноситься до предмету надання пропозицій. Країна має свої регуляції та процедури щодо

		підготовки нормативно- правових актів.
10)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Додати про кваліфікаційні критерії вступу України до ЄС та про забезпечення демократії, підтримувати верховенство права, захищати права людини та захищати гідність вразливих груп населення.	Відхилено. Зазначені принципи вже викладено в проєкті Стратегії.
11)	В таблиці індикаторів. Додати чіткі індикатори виконання Стратегії.	Відхилено. Просимо надати конкретні пропозиції, оскільки індикатори вже представлені в Проєкті стратегії.
12)	Включити до переліку суб'єктів реалізації наркополітики: Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України.	Відхилено. Не надано пропозицій щодо функцій та повноважень, відсутнє обґрунтування з посиланням на норми права щодо необхідності включення
13)	Замінити суб'єкт: Офіс Генерального прокурора на прокуратуру.	Відхилено. Відповідно до регламенту Офісу Генерального прокурора, він організовує діяльність органів прокуратури, здійснює координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії

		злочинності. Тому доцільно залишити Офіс, як вище керівництво.
14)	Замінити суб'єкт: Адміністрацію Держприкордонслужби на Державну прикордонну службу України.	Відхилено. Адміністрація Держприкордонслужби здійснює управління органами Держприкордонслужби, відповідно до положення.
15)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Усунення неточностей формулювань повноважень СБУ, Держприкордонної служби України, Державної митної служби України	Відхилено. Відсутні конкретні пропозиції; не надано пропозиції щодо того, які мають бути повноваження у того чи іншого органу.
	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Перегляд повноважень МВС України, Національної поліції України та МОЗ України	Враховано.
16)	Відсутні чіткі зміни до тексту Стратегії. Зазначено загальну пропозицію. Переглянути повноваження суб'єкту Держлік служби. Включити регуляторну та дозвільну функцію цього органу.	Враховано.
17)	В частині повноважень громадських об'єднань додати: «Громадський контроль за діяльністю інших суб'єктів».	Відхилено. В державі існують уповноважені органи за контролем суб'єктів, тоді як питання громадського контроль на рівні законодавства

		України передбачено	не
--	--	------------------------	----

Директор Департаменту громадського здоров'я

Олексій ДАНИЛЕНКО